

10.01.2025

Pormestari

1 §**Lausunto oikeusministeriölle lainvalmistelun kuulemisoppaan uudistamisesta**

HEL 2025-000055 T 00 01 06

VN/12575/2023

Päätös

Pormestari antoi oikeusministeriölle seuraavan lausunnon luonnoksesta uudeksi lainvalmistelun kuulemisoppaaksi:

1. Vastaaja: Viranomainen

2. Vaihtoehto 1 ohjeistetulle lausuntoajalle: Säilytetään nykyinen lausuntoajan pääsääntö (vähintään 6 viikkoa, laajoissa hankkeissa vähintään 8 viikkoa ja yleisellä lomakaudella aihetta pidetään) ja avataan ohjeessa aiempaa konkreettisemmin pääsäännöstä poikkeamisen edellytykset.

Kannatan muutettuna

Perustelut:

Kuten työryhmän mietinnössä todetaan, tekninen kehitys tai muut muutokset eivät ole muuttaneet lausuntojen antamista siten, että lausuntoaikaa voitaisiin lyhentää. Päinvastoin, asiat ovat monimutkaisempia.

Lausuntomenettelyn aikaa lyhentämällä ei esitetyn tavoin saavutettaisi juuri hyötyä lainvalmisteluprosessin kestossa, mutta lausuvalla taholla se aiheuttaa ongelmia.

Kunnissa puhevaltaa lausuntoasioissa käyttää yleensä toimielin. Lausunnon päätöksentekokäsittelylle ja valmistelulle on varattava aikaa, muutoin kuuleminen on pelkkä muodollisuus. Erityisesti suurissa kaupungeissa lausuntoja tulisi normaalin kokoisissa ja tasoisissa lainsäädäntöhankkeissa kyetä käsittelemään myös lautakuntatasolla, mihin kuuden viikon lausuntoaika on ehdoton minimi.

Epävirallisemmat kuulemistavat eivät korvaa puhevaltaisen viranomaisen (toimielin) antamaa kantaa.

Lausuntoajat tulisi nykyiselläänkin nostaa lähemmäksi määrättyä pääsääntöä, eikä poikkeuksia tulisi tarpeettomasti tai vastoin ohjeistusta soveltaa.

10.01.2025

Pormestari

Poikkeamiseen tästä määräajasta, erityisesti laajoissa hankkeissa, tulisi suhtautua erittäin pidättyväisesti ja supistaa poikkeamisen edellytyksiä.

3. Ohjeistetut poikkeamisperusteet: Pitäisikö pääsääntöisestä lausuntoajasta voida tapauskohtaisen kokonaisharkinnan perusteella poiketa seuraavilla perusteilla? Valitse kaikki seikat, joiden perusteella lyhyemmän lausuntokierroksen pitäisi olla mahdollinen.

vaikutuksiltaan suppeat hankkeet

helposti omaksuttavat hankkeet

4. Vaihtoehto 2 ohjeistetulle lausuntoajalle: Määritellään uudeksi lausuntoajan pääsäännöksi vähintään 5 viikkoa (laajoissa hankkeissa vähintään 7 viikkoa, yleisellä lomakaudella aihetta pidentää) sekä poikkeamismahdollisuudet samoin kuin edellä 1 vaihtoehdossa. Osallistumisoikeuksien turvaamiseksi arvioidaan uuden kuulemisoppaan viimeistelyssä, onko tarpeen muuttaa opasluonnoksen vapaaehtoisesti noudatettavia, lausunnon antamista helpottavia suosituksia periaatteiksi, joita on lähtökohtaisesti noudatettava kaikissa hankkeissa (esim. ennakoilmoitus lausuntomenettelyn aiheesta ja ajankohdasta sekä vaikutusarviointin ja säännöskohtaisten perusteluiden valmiusaste).

Vastustan

Perustelut:

Ks. kohdan 2 perustelut. Kunnalliselle päätöksentekomenettelylle nykyistä lyhyempi lausuntoaika aiheuttaisi merkittäviä ongelmia.

5. Vaihtoehto 3 ohjeistetulle lausuntoajalle: Määritellään uudeksi lausuntoajan pääsäännöksi vähintään 4 viikkoa (laajoissa hankkeissa vähintään 6 viikkoa, yleisellä lomakaudella aihetta pidentää) sekä poikkeamismahdollisuudet samoin kuin edellä 1 vaihtoehdossa. Osallistumisoikeuksien turvaamiseksi arvioidaan uuden kuulemisoppaan viimeistelyssä, onko tarpeen muuttaa opasluonnoksen vapaaehtoisesti noudatettavia, lausunnon antamista helpottavia suosituksia periaatteiksi, joita on lähtökohtaisesti noudatettava kaikissa hankkeissa (esim. ennakoilmoitus lausuntomenettelyn aiheesta ja ajankohdasta, vaikutusarviointin ja säännöskohtaisten perusteluiden valmiusaste, kuulemiset varhaisemmassa vaiheessa valmistelua sekä lausuntokierroksen aikana järjestettävä keskustelutilaisuus).

Vastustan

Perustelut:

10.01.2025

Pormestari

Ks. kohdan 2 perustelut. Kunnalliselle päätöksentekomenettelylle nykyistä lyhyempi lausuntoaika aiheuttaisi merkittäviä ongelmia.

6. Arviomuistiossa käsitellään keinoja kuulemisen kehittämiseksi erityisesti valtioneuvoston sähköisiin työkaluihin liittyen. Pitäisikö seuraavia toimenpiteitä merkittävinä lainvalmistelun kuulemisen kehittämisessä? Valitse kaikki toimenpiteet, joita pitäisit merkittävinä.

Kaikki säädösehdotuksista järjestettävät lausuntomenettelyt järjestettäisiin Lausuntopalvelussa.

Hankeikkunaan päivitettäisiin yhdenmukaisemmin ja ajantasaisemmin lainvalmisteluhankkeita koskevia tietoja.

Hankeikkunan tai Lausuntopalvelun kautta voisi aina tutustua kaikkiin lausuntomenettelyssä annettuihin lausuntoihin.

Hankeikkunassa tai Lausuntopalvelussa voisi tilata sähköpostiherätteitä esimerkiksi itseä kiinnostavista asiasanoista tai tiettyyn hankkeeseen liittyvistä toimista.

Merkittävistä EU:ssa valmistelussa olevista säädöshankkeista julkais-taisiin Hankeikkuna-sivut, joilla tiedotettaisiin esimerkiksi hankkeeseen liittyvistä kuulemisista.

Toteutuneiden lausuntomenettelyiden kestoista ja esitetyistä poikkeamisperusteista julkaistaisiin ajantasaista, ministeriökohtaista tietoa.

Perustelut:

Lainvalmistelun avoimuutta ja yhteiskunnallista keskustelua edistää, että eri näkökannat ovat avoimesti näkyvillä. Tekniset apuvälineet ovat kannatettavia.

7. Muu palaute työryhmän arviomuistiosta

Työryhmä on arviomuistiossaan analysoinut oikein kuulemiseen ja lausuntomenettelyihin liittyvän toimintaympäristön ja tehnyt hyvin perustelun esityksen lausuntoaikojen säilyttämisestä ennallaan.

8. Kommentit kuulemisoppaan johdannosta: Ei kommentteja.

9. Periaate – Mahdollisen esivalmistelun aloittaminen julkaistaan Hankeikkunassa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

10.01.2025

Pormestari

Julkaiseminen edistää avoimuutta ja oma-aloitteista osallistumista.

10. Periaate – Mahdollisessa esivalmistelussa kuullaan keskeisiä sidosryhmiä ja tarvittaessa myös yleisöä, jos hankkeella voi olla merkittäviä vaikutuksia eikä kyse ole sellaisen EU-säädöksen täytäntöönpanosta, jossa on vähän kansallista liikkumavaraa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Mahdollisimman aikainen kuuleminen edistää avoimuutta ja työekonomiaa, kun alusta saakka merkittävät havainnot voidaan ottaa mukaan valmistelutyöhön.

11. Periaate – Jos esivalmistelusta laaditaan arviomuistio tai muu loppuraportti, siitä järjestetään kirjallinen kuuleminen Lausuntopalvelussa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Mahdollisuus arviomuistioista lausumiseen edistää avoimuutta ja työekonomiaa, kun mahdollisimman varhain esitetyt merkittävät havainnot voidaan ottaa mukaan valmistelutyöhön.

12. Periaate – Esivalmistelun mahdollista loppuraporttia koskevasta kuulemispalautteesta julkaistaan yhteenveto Hankeikkunassa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Julkaiseminen edistää avoimuutta ja yhteiskunnallista keskustelua.

14. Periaate – Säädosvalmisteluhankkeen toimeksiannosta päätettäessä suunnitellaan, miten sidosryhmiä osallistetaan valmistelun aikana. Keskeisiä näkökulmia suunnittelussa ovat hankkeen sidosryhmien ja kuulemistarpeiden tunnistaminen sekä kuulemisten aikataulut ja menettelmät.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Sidosryhmien tunnistaminen on erittäin keskeistä oikeiden kuultavien löytämiseksi.

15. Periaate – Perusvalmistelun aikana kuullaan riittävän laajasti sidosryhmiä ja tarvittaessa myös yleisöä.

10.01.2025

Pormestari

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Riittävän laaja kuuleminen edesauttaa lainvalmistelun laatua.

16. Periaate – Perusvalmistelussa suunnitellaan säädösehdotusta koskeva lausuntomenettely.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Lausuntomenettelyn suunnitelmallisuus edistää lausuntoprosessin onnistumista.

17. Muut kommentit kuulemista perusvalmistelussa koskevasta ohjeistuksesta: Ei kommentteja.

18. Periaate - Lausuntomenettely järjestetään Lausuntopalvelussa ja julkaistaan myös Hankeikkunassa. Lausuntomenettely voidaan järjestää muulla tavalla vain perustellusta syystä, joka mainitaan lausuntopyynnössä sekä hallituksen esityksessä taikka asetuksen tai määräyksen perustelumuihistossa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Lainvalmistelun avoimuutta ja yhteiskunnallista keskustelua edistää, että eri näkökannat ovat avoimesti näkyvillä. Tekniset apuvälineet ovat kannatettavia.

19. Periaate - Säädösehdotuksista pyydettävien kirjallisten lausuntojen antamiseen varataan aikaa vähintään kuusi viikkoa ja laajoissa hankkeissa vähintään kahdeksan viikkoa. Lausuntoaika on aihetta pidentää, jos se muuten ajoittuisi yleiseen lomakauteen. Lausuntoaika voi olla lyhyempi vain perustellusta syystä, joka mainitaan lausuntopyynnössä sekä hallituksen esityksessä taikka asetuksen tai määräyksen esitelymuisstiossa. (Perustelluista syistä ks. opasluonnoksen luku 4.4.)

Kannatan muutettuna

Perustelut:

Ks. kohdan 2 perustelut. Kunnissa puhevaltaa lausuntoasioissa käyttää yleensä toimielin. Lausunnon päätöksentekokäsittelylle ja valmistelulle on varattava aikaa, muutoin kuuleminen on pelkkä muodollisuus. Erityisesti suurissa kaupungeissa lausuntoja tulisi normaalin kokoisissa ja

10.01.2025

Pormestari

tasoisissa lainsäädäntöhankkeissa kyetä käsittelemään myös lautakuntatasolla, mihin kuuden viikon lausuntoaika on ehdoton minimi. Lausuntoajat tulisi nykyiselläänkin nostaa lähemmäksi määrättyä mitta, eikä poikkeuksia tulisi tarpeettomasti tai vastoin ohjeistusta soveltaa.

Poikkeamiseen tästä määräajasta, erityisesti laajoissa hankkeissa, tulisi suhtautua erittäin pidättyväisesti ja supistaa poikkeamisen edellytyksiä.

20. Periaate – Lausuntomenettelyssä saaduista lausunnoista laaditaan yhteenveto, joka julkaistaan Hankeikkunassa. Lausuntoyhteenvedon laatimisesta tai julkaisemisesta voi poiketa vain perustellusta syystä, joka mainitaan hallituksen esityksessä taikka asetuksen tai määräyksen esittelymuistiossa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut: Julkaiseminen edistää avoimuutta ja yhteiskunnallista keskustelua.

21. Muut kommentit lausuntomenettelyä koskevasta ohjeistuksesta.

Epävirallisemmat kuulemistavat eivät voi korvata puhevaltaa käyttävän toimielimen antamaa lausuntoa kunnallisessa päätöksentekojärjestelmässä. Jos kuulemis- ja keskustelutilaisuuksia järjestetään, niiden tulee olla ainoastaan lausuntomenettelyä täydentäviä.

22. Kommentit kuulemispalautteen hyödyntämistä jatkovalmistelussa ja valtioneuvoston päätöksenteossa koskevasta ohjeistuksesta: Ei kommentteja.

23. Periaate - Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa annettavassa esittelevän ministeriön vastineessa arvioidaan valiokunnan saama olemainen asiantuntijapalaute. Vastineessa vastataan myös valiokunnan mahdollisesti esittämiin kysymyksiin ja tarkentamistarpeisiin. Vastineessa mahdollisesti esitettävistä muutoksista hallituksen esityksen säännösehdoiksiin keskustellaan tarvittaessa valiokuntaneuvoksen kanssa: Ei kantaa

24. Muut kommentit esittelevän ministeriön toimintaa eduskunnan valiokunnan asiantuntijakuulemisessa koskevasta ohjeistuksesta, 25. Kommentit kuulemisesta seurannassa ja jälkiarvioinnissa koskevasta ohjeistuksesta, 26. Kommentit kuulemisesta EU-ennakkovaikuttamisessa, EU-säädösten ja valtiosopimusten valmistelussa koskevasta ohjeistuksesta: Ei kommentteja.

10.01.2025

Pormestari

27. Suositus – Esivalmistelun aikana on usein tarkoituksenmukaista järjestää myös suullisia kuulemisia esimerkiksi tietopohjan, nykytilan ja ratkaisuvaihtoehtojen kartoittamiseksi.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Erilaisia tapoja tiedon saamiseksi on kannatettavaa käyttää. Suulliset kuulemiset ovat hyvä tapa tietopohjan, nykytilan ja ratkaisuvaihtoehtojen kartoittamiseksi. Epäviralliset kuulemistavat eivät voi kuitenkaan korvata puhevaltaa käyttävän toimielimen antamaa lausuntoa kunnallisessa päätöksentekojärjestelmässä.

28. Suositus – Kirjallisen esivalmistelukuulemisen kysymykset rakenteistetaan niin, että selvityksen kohteena oleva asiakokonaisuus ja osaluokkien keskinäiset yhteydet on helppo hahmottaa. Myös vapaan palautteen antaminen on yleensä mahdollista. Lisäksi kysymysten muotoiluissa otetaan huomioon palautteen koostamiseen liittyvät tarpeet.

Kannatan muutettuna

Perustelut:

Vapaan palautteen antamisen tulee olla pääsääntöistä. Vain valmisteltujen kysymysten käyttäminen rajoittaa kuultavan mahdollisuuksia esittää asiansa.

29. Suositus – Esivalmisteluvaiheessa ainakin arviomuistiota tai muuta loppuraporttia koskeva kuuleminen on hyvä järjestää suomeksi ja ruotsiksi, jos asialla on erityisen suuri merkitys Ahvenanmaalle tai huomattava merkitys maan ruotsinkieliselle väestölle. Usein riittävää on, että tiivistelmä arviomuistion sisällöstä on saatavana ruotsiksi.

Kannatan muutettuna

Perustelut:

Arviomuistion tms. loppuraportin saatavuus ruotsinkielisenä tulisi olla pääsääntö.

30. Suositus – Loppuraporttia koskevan kuulemispalautteen yhteenveto julkaistaan Hankeikkunassa etappina, 31. Suositus – Loppuraporttia koskevasta kuulemispalautteesta julkaistaan Hankeikkunassa kirjallinen arvio, 32. Suositus – Perusvalmisteluvaiheen hankesuunnitelman mukaiset kuulemiset aikataulutetaan lainvalmistelun prosessioppaan mukaisten työvaiheiden mukaan: Ei kantaa

10.01.2025

Pormestari

33. Suositus – Perusvalmistelun aikaisten kuulemisten aikataulut julkaistaan etukäteen Hankeikkunassa etappeina.

Kannatan sellaisenaan.

Perustelut:

Aikataulujen julkaiseminen etukäteen on avoimuuden kannalta erittäin tärkeää.

34. Suositus – Kuulemissuunnitelman sisällön ja aikataulun ajantasaisuus tarkistetaan tarvittaessa: Ei kantaa

35. Suositus – Valmistelun aikana kuullaan suoraan myös niitä ihmisiä sekä yhteisöjä ja niissä toimivia, joita asia ja ratkaisuvaihtoehdot koskevat.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Kuuleminen edistää tiedonsaantia ja lainvalmistelun laatua sekä yhteiskunnallista osallisuutta.

36. Suositus – Perusvalmisteluvaiheen lausuntopyynnöt, kyselyt ja muut kirjalliset kuulemiset tehdään osittain rakenteisina, 37. Suositus – Perusvalmistelun aikaisissa kuulemisissa esimerkiksi nykytilan ja sen muutostarpeiden, tietopohjan sekä ratkaisuvaihtoehtojen kartoituksesta on monesti tarkoituksenmukaista hyödyntää myös suullisia, keskusteltavia kuulemistapoja: Ei kantaa

38. Suositus – Perusvalmisteluvaiheen aikaiset kuulemiset järjestetään myös ruotsiksi, jos asialla on erityisen suuri merkitys Ahvenanmaalle tai huomattava merkitys maan ruotsinkieliselle väestölle.

Kannatan muutettuna

Perustelut:

Kuuleminen molemmilla kansalliskielillä on yhdenvertaisuuden näkökulmasta erittäin tärkeää matalalla kynnyksellä myös muissa asioissa.

39. Suositus – Perusvalmistelun aikainen sidosryhmien kuulemispalautte kootaan yhteenvetoon, joka julkaistaan Hankeikkunassa.

Kannatan muutettuna

Perustelut:

Julkaiseminen edistää avoimuutta ja yhteiskunnallista keskustelua.

10.01.2025

Pormestari

40. Suositus - Perusvalmistelussa arvioidaan, miten kuulemista voidaan hyödyntää säädöksen seurannassa sen voimaantulon jälkeen, 41. Suositus - Lausuntopyyntö ja lausuntomenettelyn toteutus suunnitellaan perusvalmistelun tekevän työryhmän kanssa. Jos esitys on tehty virkatyönä, ainakin keskeiset sidosryhmät osallistetaan lausuntopyynnön valmisteluun, mukaan lukien lausuntomenettelyn jakelulistan määrittelyyn: Ei kantaa

42. Suositus - Lausuntopyyntö toteutetaan rakenteisena niin, että myös vapaa kommentointi on mahdollista.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Vapaan palautteen antamisen tulee olla aina mahdollista. Vain valmisteltujen kysymysten käyttäminen rajoittaa kuultavan mahdollisuuksia esittää asiansa.

43. Suositus – Lausuntomenettelyn ajankohta ja aihe julkaistaan ja ilmoitetaan lausuntopyynnön saajille etukäteen ainakin silloin, kun lausuntoaika on pääsääntöä lyhyempi.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Etukäteistieto on erittäin tärkeää, jotta saajat voivat varautua lausunnon antamiseen, jos lausuntoaika on pääsääntöä lyhyempi. Pääsääntöä lyhyempää lausuntoaikaa ei tulisi juurikaan käyttää.

44. Suositus - Lausuntojen antamiseen varataan niin pitkä aika, että myös muilla kuin sidosryhmien edunvalvojilla ja viranomaisilla on todellinen mahdollisuus osallistua lausuntomenettelyyn.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Tämä tulisi nostaa periaatteeksi. Laajan ja oikeudenmukaisen kuulemisen toteuttamiseksi riittävän pitkä lausuntoaika on erittäin tärkeää.

45. Suositus - Ruohonjuuritason toimijoita tai muuten laajempaa yleisöä tavoittelevan lausuntomenettelyn viestintä suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä hankkeen sidosryhmien kanssa, 46. Suositus - Keskustelutilaisuudet, haastattelut sekä verkkokeskustelut ja -kyselyt voivat olla hyviä täydentäviä keinoja ruohonjuuritason palautteen saamiseksi lakiehdotuksesta, 47. Suositus - Lausuntoyhteenvedon alussa on tiivistelmä lausuntomenettelyn toteutuksesta ja ehdotuksen asioita tai asia-

10.01.2025

Pormestari

kokonaisuuksia koskevan palautteen päälinjoista. Tämän jälkeen on yhteenvedo yksityiskohtaisesta palautteesta asiakohdittain. Saman suuntaisella kannalla olevien perustelut ryhmitellään asiakohdittain, 48. Suositus - Lausuntopalvelussa olevan rakenteisen palauteaineiston voi tallentaa Excel-tiedostoksi, jolloin rakenteisia ominaisuuksia voi hyödyntää lausuntoyhteenvedon koostamisessa, 49. Suositus - Lausuntoja muusta kuulemispalautteesta laaditaan arvio, jossa esitetyt näkemyksiä arvioidaan. Arvio jäsennetään samoin kuin lausuntoyhteenvedo, eli lausunnon antajien merkittävät perustelut arvioidaan kunkin perustelukohdan jälkeen, 50. Suositus - Arvio kuulemispalautteesta julkaistaan jatkovalmistelupäätöksen yhteydessä Hankeikkunassa etappina: Ei kantaa

51. Suositus - Jos lausunnonantaja esittää lausuntomenettelyn jälkeen esityksen sisältöön merkittävästi vaikuttavia uusia kommentteja, niistä viestitään muille sidosryhmille.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Viestiminen edistää avoimuutta ja mahdollistaa keskustelua myös lausuntomenettelyn jälkeen.

52. Suositus - Suullisen esittelyn tueksi tehdään yleensä tiivis Power-Point-esitys, 53. Suositus – Vastineessa asiantuntijapalaute, arviot ja esittelevän ministeriön kannat esitetään asiakokonaisuuksittain: Ei kantaa

54. Suositus – Vastineluonnos annetaan tiedoksi ja kommentoitavaksi muille eduskunnan kuulemille asiantuntijoille, jos valiokunta siihen suostuu ja se on aikataulullisesti mahdollista.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Tämä parantaa vastineen ja näin ollen lainvalmistelun laatua.

55. Suositus – Vastineasiakirja otsikoidaan esimerkiksi: "HE xx/xxxx vp – X-ministeriön vastine Y-valiokunnalle: Ei kantaa

56. Suositus – Seurannan painopisteiden ja jälkiarvioitavan sääntelyn valinnassa hyödynnetään kuulemisia ja muuta sidosryhmäyhteistyötä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

10.01.2025

Pormestari

Paras tieto sääntelyn vaikutuksista on niiden soveltajilla, joiden asiantuntemusta ja näkymää tulee hyödyntää.

57. Suositus – Sidosryhmille kannattaa viestiä ministeriössä suunnitella olevasta seurannasta ja jälkiarvioinneista, 58. Suositus - Seuranta varten tehtävän sidosryhmäkuulemisen palautteen laatua usein parantaa kuulemisen ajoittaminen kuultaville sopivaan ajankohtaan: Ei kannata

59. Suositus – Erityisesti ennen vaalikauden vaihtumista on tarpeen seurata toimialan sääntelyn mahdollisia merkittäviä muutostarpeita ja käydä niistä keskusteluja sidosryhmien kanssa.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Ks. kohdan 56 perustelut

60. Suositus – Jo lainsäädäntöhankkeen perusvalmistelun aikana on hyödyllistä kuulla sidosryhmiä seurannan ja mahdollisen jälkiarvioinnin tarpeesta ja toteutuksesta.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Ks. kohdan 56 perustelut

61. Suositus – Seurannan ja jälkiarvioinnin tiedonkeruussa hyödynnetään kuulemista, 62. Suositus – Seurannan tai jälkiarvioinnin osana järjestetyn kuulemisen, kuten keskustelutilaisuuden tai kyselyn, palautteen yhteenveto julkaistaan Hankeikkunassa esimerkiksi muistiona: Ei kantaa

63. Suositus – Myös jatkuvaluonteisen seurantatiedon riittävä dokumentointi viimeistään seuraavan säädösvalmisteluhankkeen aikana on tärkeätä, jotta sidosryhmät voivat arvioida tiedon oikeellisuutta, vaikutuksia ja merkittävyyttä.

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Seurantatiedon kokoaminen edistää avoimuutta ja yhteiskunnallista keskustelua.

64. Suositus – Mahdollisen jälkiarvioinnin loppuraportti julkaistaan Hankeikkunassa.

10.01.2025

Pormestari

Kannatan sellaisenaan

Perustelut:

Julkaiseminen edistää avoimuutta ja yhteiskunnallista keskustelua.

65. Suositus – Neuvoston kokouksen asialista jaetaan etukäteen tiedoksi valmistelujaoston laajalle kokoonpanolle: Ei kantaa

66. Muut kommentit suosituksista: esimerkiksi ehdotukset kokonaan uusiksi suosituksiksi, 67. Kommentit kyselyn laatiminen -liitteestä, 68. Kommentit kuulemisen kielet -liitteestä, 69. Kommentit asiakirjajulkisuus, tiedonhallinta, avoimuusrekisteri ja tietosuoja kuulemisessa –liitteestä, 70. Kommentit lakisääteiset kuulemisvelvoitteet -liitteestä, 71. Muut kommentit kuulemisoppaan luonnoksesta: Ei kommentteja.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Lisätiedot

Antti Peltonen, hallintomenettelypäällikkö, puhelin: 09 310 36018
antti.peltonen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Oikeusministeriö on käynnistänyt 27.11.2024 lausuntomenettelyn luonnoksesta 26.11.2024 uudeksi lainvalmistelun kuulemisoppaaksi ja arviomuistiosta 6.11.2024 säädösehdotuksista järjestettävien lausuntomenettelyjen lausuntoaikaa koskevasta ohjeistuksesta.

Helsingin kaupungilta ei ole pyydetty lausuntoa. Ottaen kuitenkin huomioon kaupungin merkittävän roolin lainvalmistelun sidosryhmänä ja säännönmukaisena lausuntojen antajana sekä haasteet, joita lyhyet lausuntojen määräajat ovat aiheuttaneet, on tarkoituksenmukaista antaa kuulemisoppaasta myös kaupungin lausunto. Vaikutusmahdollisuuksilla lainsäädännön kehittämiseen on suuri periaatteellinenkin merkitys kaupungille.

Kuulemisopas koskee kuulemista lakien, asetusten ja oikeussääntöjä sisältävien määräysten valmistelussa. Opas on tarkoitettu ensi sijassa lainvalmistelun johtamiseen ja toteuttamiseen osallistuvalla ministeriöi-

10.01.2025

Pormestari

den johdolle, säädösvalmistelijoille ja säädösvalmisteluavustajille. Op-
paalla korvataan valtioneuvoston vuonna 2016 antama säädösvalmis-
telun kuulemisopas.

Oikeusministeriön asettama poikkihallinnollinen työryhmä valmisteli
luonnoksen uudeksi säädösvalmistelun kuulemisoppaaksi 29.2.2024
päättäneellä toimikaudellaan. Oikeusministeriö asetti työryhmän uudelle-
leen 13.5.2024 ja täydensi sen tehtäviä. Työryhmä arvioi, millä edelly-
tyksillä teknologinen kehitys ja tehostuneet viestintämahdollisuudet,
muut toimintaympäristön muutokset ja lainvalmisteluprosessin kehittä-
minen mahdollistaisivat nykyisen kuulemisoppaan mukaisen säädö-
sehdotuksista järjestettävän lausuntomenettelyn lausuntoajan lyhentä-
misen ottaen huomioon myös lainvalmisteluhankkeiden luonteiden ja
erityispiirteiden (kuten vaalivuoden) erot. Lisäksi oikeusministeriö asetti
työryhmän uudelleen toimikaudelle 4.–31.10.2024 tehtävänäan konkre-
tisoida käytännön tilanteet ja edellytykset, joiden vallitessa lausuntoa-
joista poikkeaminen on mahdollista esimerkiksi opasluonnoksen suosi-
tuksia hyödyntämällä.

Opasluonnoksessa on kahdentasoista ohjeistusta: periaatteita, joita
noudatetaan lähtökohtaisesti sellaisenaan, sekä suosituksia, joilla voi
parantaa säädösvalmistelun laatua tehokkaasti ja tuloksellisesti. Peri-
aatteista poikkeaminen on sallittua vain perustellusta syystä.

Arviomuistiossa käsitellään säädösehdotuksista järjestettävien lausun-
tomenettelyjen ohjeistettua lausuntoaikaa. Työryhmä esittää, että ny-
kyinen ohjeistus HE-luonnoksista järjestettävien lausuntomenettelyjen
lausuntoajasta (vähintään 6–8 viikkoa) säilytetään. Lisäksi ohjeissa
avattaisiin aiempaa konkreettisemmin pääsäännöstä poikkeamisen
edellytykset, mikä tukee ministeriöitä aiempaa paremmin tilanteissa,
joissa arvioidaan mahdollisuutta lyhyempään lausuntoaikaan.

Työryhmän arvion mukaan teknologinen kehitys ja tehostuneet viestin-
tämahdollisuudet, muut toimintaympäristön muutokset ja lainvalmiste-
luprosessin kehittäminen eivät ole muuttaneet lausuntojen antamista
niin olennaisesti vuoden 2010 jälkeen, että muutokset puoltaisivat lau-
suntoaikojen merkittävää lyhentämistä. Kehityksen hyödyt ovat liitty-
neet ennen kaikkea hankkeiden seurannan helpottumiseen, laajemman
lausunnonantajajoukon tavoittamiseen ja lausuntopalautteen arvioinnin
nopeutumiseen. Sen sijaan lausunnon antamisen edellyttämän ajan
kannalta keskeiset kysymykset, kuten asiaan perehtyminen ja kannan
muodostaminen, eivät ole helpottuneet vaan pikemminkin vaikeutu-
neet.

Vaikka lainvalmistelun tehokkuus on tavoiteltava päämäärä, kaupungin
sekä yleisesti yhteiskunnallisen keskustelun ja aitojen vaikuttamismah-

10.01.2025

Pormestari

dollisuuksien varaamisen kannalta oleellista on, että lausuntoaika on riittävän pitkä. Kuuden viikon lausuntoaika on kunnallisessa päätöksentekomenettelyssä haasteellinen, koska toimivaltainen lausunnon antaja on yleensä toimielin. Lisäksi kuuden viikon lausuntoaikaa ei ole läheskään aina noudatettu. Kaupungin lausuntoon annettavissa vastauksissa korostetaan lausuntoajan riittävän pituuden tärkeyttä.

Lausunto annetaan lausuntopalvelu.fi:ssä vastaamalla esitettyihin kysymyksiin annettuihin kenttiin. Tämän vuoksi lausunto on laadittu lausuntopalvelun logiikalla. Lausunnon määräaika on 15.1.2025.

Hallintosäännön 19 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan kaupungin esitykset ja lausunnot ulkopuoliselle antaa kaupunginhallitus. Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan pormestari antaa lausuntoja, jollei asiaa sen periaatteellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Lausunnon antaminen valtioneuvoston sisäisestä oppaasta liittyen kaupungin vaikutusmahdollisuuksien toteuttamiseen lainsäädännön valmistelussa ei ole periaatteelliselta merkitykseltään vähäinen, muttei kuitenkaan kaiken kaikkiaan sängen teknisenä ja valmisteluun liittyvänä sellainen, että asia olisi saatettava kaupunginhallituksen käsiteltäväksi. Pormestari on näin ollen toimivaltainen antamaan lausunnon.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Jukka-Pekka Ujula

Oheismateriaali

- 1 Lainvalmistelun kuulemisopas Luonnos 26.11.2024
- 2 Arviomuistio HE-luonnosten lausuntoaajan ohjeistuksesta 6.11.2024

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

10.01.2025

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1 MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 1 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

10.01.2025

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 11.01.2025.